

Motion till riksdagen 2022/23:2063

av **Fredrik Olovsson m.fl. (S)**

Gruv- och mineralpolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en extern instans som godkänner miljökonsekvensbeskrivningen och om denna kan anses komplett innan miljöprovning inleds, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att s.k. Natura 2000-tillstånd ej ska vara förutsättning för meddelande av bearbetningskoncession enligt mineralagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningarna för utvinning av metaller och mineral från såväl primära som sekundära källor med särskilt fokus på innovationskritiska metaller och mineral och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningarna för utvinning av metaller och mineral från såväl primära som sekundära källor med särskilt fokus på innovationskritiska metaller och mineral och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en lex Cementa med en permanent möjlighet för regeringen att kunna tillståndspröva samhällsviktig verksamhet i syfte att bevara samhällets ekonomiska och sociala stabilitet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheter under en tillståndsprocess ska arbeta rådgivande och lösningsorienterat och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en större andel av det värde som gruv- och mineralnäringen genererar ska komma hela landet till del, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Vi socialdemokrater vill skapa jobb här och nu genom att leda klimatomställningen. Koldioxidfri stålproduktion, batterifabriker, eldrivna tunga lastbilar och återvinning av gruvavfall skapar nu tusentals nya jobb i hela landet. Bra jobb, med svenska löner och kollektivavtal.

För att klara klimatomställningen och öka den svenska konkurrenskraften behöver vi växla upp den gröna och digitala omställningen ännu mer. Vi ska storsatsa på grön teknik och elektrifiering och se till att de nya jobben som klimatomställningen skapar hamnar i Sverige och inte i andra länder. Våra industriarbetare och ingenjörer ska leverera de klimatlösningar världen efterfrågar.

Det kräver metaller och mineral. Bara en elbil innehåller 3–4 gånger mer koppar än en bil med förbränningsmotor. I dag kontrolleras en stor del av de kritiska metaller och mineral EU behöver av ett fåtal länder som genom sin kontroll kan påverka världsmarknadspriset. Vi har också sett rapporter om dåliga arbetsvillkor och barnarbete i gruvor i dessa länder. Samtidigt finns efterfrågade metaller som kobolt, grafit, nickel och koppar i Sverige. Metallerna finns både i marken och i gammalt gruvavfall. Bara LKAB kan producera motsvarande 30 procent av EU:s import av sällsynta jordartsmetaller från sitt gamla gruvavfall. För Sverige innebär det en möjlighet att bidra med metaller och mineral som framställs på ett mer hållbart, miljöanpassat och socialt ansvarsfullt sätt än i gruvor med stora miljöutsläpp och barnarbete. Men tillståndprocesserna för att ta hand om detta är i dag krångliga, oförutsägbara och riskerar att ta lång tid.

Sverige kan och ska bidra till den ökade efterfrågan på kritiska metaller, både genom ökad gruvbrytning och förbättrade processer för återvinning. För att skapa fler jobb och fortsätta den gröna och digitala omställningen vill Socialdemokraterna effektivisera och snabba på våra tillståndprocesser. För att Sverige ska fortsätta leda klimatomställningen vill vi förkorta tillståndprocesserna jämfört med i dag. Det ska också bli tydligare i vilket skede olika delar av prövningen ska ske. Kontakter mellan företag och myndigheter ska förenklas och hela arbetet ska bli mer lösningsorienterat. Vi behöver färre byråkratiska hinder som gör tillståndprocesserna långsamma.

En instans som kan granska och bedöma om en miljökonsekvensbeskrivning är komplett ska införas så att miljöprövning i domstol kan påbörjas när fullgott underlag är tillgängligt.

Något som skapat osäkerhet i tillståndprocesserna är när i prövningen om Natura 2000-tillstånd ska ske. Det finns en risk att det hämmar utvecklingen då stora resurser måste läggas i ett mycket tidigt skede och kan innebära att företag väljer bort investeringar i svensk gruvnäring. Därför vill vi införa en samlad prövning av tillstånd enligt miljöbalken och Natura 2000.

Många av Sveriges industrier som befinner sig i en omställning behöver förnya tillstånd för en verksamhet som inte släpper ut koldioxid. För att förenkla processen och snabba på omställningen ska sådan prövning i huvudregel vara ändringstillstånd.

Den socialdemokratiska regeringen har gett ett tillfälligt tillstånd till Cementa för fortsatt brytning i Slite. Cementa har också meddelat att de är leveransdugliga till halvårsskiftet 2023. För att undvika att Sverige hamnar i situationer där verksamheter som är samhällsviktig ska en permanent möjlighet för regeringen att tillståndspröva sådan verksamhet införas.

En annan viktig del i en effektiv tillståndsgivning är bra samrådsprocesser mellan de som ansöker om tillstånd och myndigheterna. I dag finns det ibland brister såväl hos

myndigheter som hos sökande företag som leder till att tillståndsgivningen drar ut på tiden. Så ska vi inte ha det.

Socialdemokraterna värnar självklart fortsatt höga svenska miljökrav. För en hållbar försörjning av metaller och mineral måste dock större hänsyn tas till klimatnyttan och dess samhällsnytta.

Svensk gruv- och mineralnäring har stor betydelse både för Sverige som land, i det regionala och lokala perspektivet men även för att klara den globala klimatkrisen. Kan vi bidra än mer med metaller och mineral producerade under goda arbetsvillkor och skydd för miljön, i stället för råvaror producerade med barnarbete och låga miljökrav, ska vi göra det. Men vi ska aldrig tumma på våra höga miljöambitioner – de är en konkurrensfördel för Sverige och våra företag.

Fredrik Olovsson (S)

Monica Haider (S)

Mattias Jonsson (S)

Marianne Fundahn (S)

Isak From (S)

Aida Birinxhiku (S)

Daniel Vencu Velasquez Castro (S)